

NIEPUBLICZNA PLACÓWKA DOSKONALENIA
NAUCZYCIELI

przy Stowarzyszeniu „Dorośli- Dzieciom”

nr rej. Kuratorium Oświaty 5/2001

Maria Lipińska

Joanna Senska

PROGRAM ZAJĘĆ REWALIDACYJNYCH

Praca napisana
pod kierunkiem
mgr Jolanty Smei

Inowrocław 2004

Wstępn

1. Rodzaje zaburzeń
 - 1.1. Zaburzenia rozwoju ruchowego
 - 1.2. Zaburzenia rozwoju funkcji poznawczej
 - 1.3. Zaburzenia rozwoju emocjonalno-uczuciowego
 - 1.4. Zaburzenia rozwoju psychoruchowego
 - 1.5. Zaburzenia dynamiki procesów nerwowych

2. Przegląd narzędzi diagnostycznych
 - 2.1. Obserwacja
 - 2.2. Wywiad środowiskowy
 - 2.3. Analiza wytworów

3. Rewalidacja
 - 3.1. Zadania rewalidacji
 - 3.2. Budowa zajęć rewalidacji

 - 3.3. Zasady rewalidacji
 - 3.4. Czynniki rewalidacji
 - 3.4.1. Kompensacja
 - 3.4.2. Korektura
 - 3.4.3. Usprawnianie

 - 3.4.4. Dynamizowanie
 - 3.4.5. Fortioryzacja

4. Cele edukacyjne dla dzieci upośledzonych umysłowo stopniu lekkim

5. Podstawowe informacje o dziecku
 - 5.1. Dane formalne dotyczące samego dziecka i badania.
 - 5.2. Charakterystyka zaburzenia.
 6. Przewidywane osiągnięcia
 7. Program pracy z uczniem w ramach zajęć rewalidacyjnych
 8. Zestaw ćwiczeń i zabaw usprawniających mowę, uwagę, pamięć
 9. Aneks
- Bibliografia

Wstę

W każdym społeczeństwie istnieje pewien procent osób, które z przyczyn dziedzicznych, wrodzonych, w wyniku chorób urazów czy też nieodpowiednich warunków życia odbiegają od normy pod względem fizycznym, psychicznym. Formy upośledzenia są ogromnie zróżnicowane, wielorakie i złożone

Z reguły nie jest możliwe ustalenie ostatecznych prognoz rozwoju, a więc i docelowych zadań i docelowych zadań rewalidacyjnych. W praktyce pedagogiki specjalnej wyznacza się cele i zadania bliższe, które następnie są weryfikowane. W zależności od wyników aktualnych i etapowych ustala się dalsze strategie postępowania: środki terapeutyczne, metody wychowania i treści kształcenia.

Zadania te może realizować tylko pedagog, który dobrze zna jednostkę upośledzoną i jej możliwości rozwojowe, zna także metody i techniki kształcenia specjalnego, i który się nie zniechęca łatwo skromnymi efektami pracy i towarzyszącymi jej trudnościami.

W pracy, w rozdziale 1 zostały opisane zaburzenia z jakimi mamy do czynienia w trakcie pracy w szkole. Rozdział 2 poświęcony jest przeglądowi narzędzi diagnostycznych, które pomogą lepiej poznać dziecko. Rozdział 3 to skrótowo opracowana teoria dotycząca rewalidacji.

W rozdziale 5 zostały zebrane podstawowe informacje o dziecku z wykorzystaniem narzędzi diagnostycznych. W następujących rozdziałach zawarty jest program zajęć rewalidacyjnych, którego celem jest usprawnienie zaburzeń występujących u dziecka. W pracy zawarte zostały zabawy i ćwiczenia, które można wykorzystać na zajęciach rewalidacyjnych.

1. RODZAJE ZABURZEŃ

Uczniowie danej klasy jako zbiorowość nie tworzą zespołów jednolitych i to zarówno pod względem stopnia rozwoju fizycznego i psychicznego, jaki możliwości intelektualnych.

Każde dziecko posiada własną, konstytucjonalnie zdeterminowaną osobowość, która różni go od rówieśników. Zgodnie z tym prawidłowość w każdej zbiorowości spotykamy jednostki będące zdecydowanie wyprzedzające pod względem intelektualnym swoich kolegów, będące pozostające za nimi w tyle.

Obserwujcie rozwój ogólny dzieci z większymi lub mniejszymi odchyleniami i zagrożeniami rozwojowymi, możemy spotkać się z różnymi rodzajami zaburzeń i ich objawami.

1.1. Zaburzenia rozwoju ruchowego

Do tego rodzaju zaburzeń zaliczamy nieznacznie manualnie objawiająca się nadmiernym napięciem mięśniowym lub za małym napięciem mięśniowym, niewłaściwą koordynację obrętk. Do tej grupy zaburzeń należą też nieznacznie ruchowa całego ciała, co objawia się najczęściej nieskoordynowanymi ruchami oraz zaburzeniami latelaryzacji objawiające się trudnościami w orientacji przestrzennej i w stronach ciała.

1.2. Zaburzenia rozwoju funkcji poznawczej

Zaburzenia rozwoju funkcji poznawczych to głównie zaburzenia funkcji wzrokowych, słuchowych oraz rozwoju mowy i myślenia

Zaburzenia percepcji wzrokowej, w tym problemy ze spostrzeganiem, powodują poważne

problemy m.in. w różnicowaniu liter, co sprawia, że dzieci mylą litery podobne, różniące się tylko drobnymi elementami graficznymi: a-o, m-n, d-b. Przy przepisywaniu występuje często opuszczanie liter liczne błędy ortograficzne.

Zaburzenia mowy przejawiają się m.in. uboższym zapasem słów, trudnościami w prawidłowym budowaniu zdań i stosowaniu form gramatycznych

Myślenie jest na niższym ewolucyjnie szczeblu rozwoju i ma charakter myślenia konkretno-obrazkowego. Zaburzenia myślenia to przede wszystkim problemy z umiejętnościami analizy, syntezy, przewidywania, rozumienia pojęć, wnioskowania, planowania, oceniania faktów, różnicowania, uogólniania, porównywania, abstrahowania i definiowania

Istotne jest także upośledzenie pamięci logicznej, które sprawia, że pojawiają się u dzieci niekiedy zmyślenia i konfabulacyjne uzupełnienia luk pamięciowych.

Wymienione zaburzenia sfery poznawczej sprawiają, że u uczniów z lekkim upośledzeniem umysłowym upośledzone są wszystkie elementy tzw. kultury języka czyli:

- sprawnie komunikatywna czyli umiejętność jasnego i treściwego formułowania wypowiedzi
- ;
- poprawnie gramatyczna czyli zgodność wypowiedzi z przyjętymi zasadami gramatycznymi;

estetyka języka wyrażająca we właściwości na piękno stylistyczne języka.

1.3. Zaburzenia rozwoju emocjonalno-uczuciowego

Do tego rodzaju zaburzeń zalicza się

-dzieci infantylnie - łatwo pęczę, obrażają się, przejawiają agresję z błahych powodów, są mało samodzielne, lękają się nowych sytuacji

;

-dzieci zahamowane- są mało aktywne, wybitnie nieśmiały, nie włączają się do grupy, lękają się nowej sytuacji, są wrażliwe w kontaktach społecznych.

1.4. Zaburzenia rozwoju psychoruchowego

Charakteryzuj si ęwi ększymi lub mniejszymi odchyleniami od norm rozwojowych.

1.5. Zaburzenia dynamiki procesów nerwowych

Do tego rodzaju zaburze ę zalicza si ę

-dzieci psychoruchowo nadpobudliwe- maj ę k ę opoty z koncentracj ę uwagi, w dzia ę niu s ę

chaotyczne, niedok ę adne, czasem k ę tliwe lub niezr ę ownowa ę one emocjonalnie, ę atwo

wybuchaj ę gniewem, ę atwo wchodz ę w konflikty z dzie ę mi lub doros ę ymi;

-dzieci o obni ę onej pobudliwo ę ci- s ę ma ę aktywne, bierne, spowolnia ę , sk ę one do

na ę adowa ę innych.

2. PRZEGL ę D NARZ ę DZI

DIAGNOSTYCZNYCH

Diagnozowanie to wyja ę nianie nieprawid ę owego funkcjonowania dziecka z punktu widzenia przyczyn, psychologicznych mechanizm ę w i skutk ę w tego zaburzenia

Diagnoza pedagogiczna musi opiera ę si ę na osobistej, wszechstronnej znajomo ę ci dziecka, znajomo ę ci opartej na obserwacji danej jednostki w jej r ę norodnej dzia ę alno ę ci w ę yciu codziennym, dobrej znajomo ę ci postaw i osobistych kontakt ę w ę rodowiska danego dziecka.

Stosuj ę c diagnoz ę opart ę na wszechstronnym kontakcie z wychowankiem w r ę nych sytuacjach, nauczyciel musi si ę gn ę do znanych w metodologii technik poznawania

jednostki i jej środowiska

Do najczęściej stosowanych narzędzi diagnostycznych zaliczamy: ankiety, kwestionariusze, różne formy rozmowy, wywiady środowiskowe, obserwacje, badania testowe, analizy wytworów

Podstawową metodą poznania dziecka przez nauczyciela jest obserwacja. Jej uzupełnieniem jest rozmowa z rodzicami, wywiad środowiskowy oraz analiza wytworów dziecięcych.

2.1. Obserwacja

Metoda obserwacji ma tę przewagę nad innymi metodami badawczymi, że pozwala poznać dziecko w toku jego działalności, w naturalnych sytuacjach. Metoda ta nie wymaga specjalnych pomocy i narzędzi. Obserwator może być osobą stojącą z boku lub też włączyć się w nurt działalności obserwowanego. Zbieranie informacji, to proces, który w efekcie umożliwia dokonywanie charakterystyki dziecka.

2.2. Wywiad środowiskowy

Przeprowadzenie wywiadu środowiskowego ma na celu zebranie możliwości jak najwięcej informacji o rodzinie dziecka, atmosferze wychowawczej i warunkach bytowych, zdrowiu i dotychczasowym przebiegu rozwoju dziecka. Informacje te są przydatne wychowawcy dla ukierunkowania pracy z dziećmi mającymi niedobory rozwojowe, umożliwiając rozpoznawanie przyczyn niepokojących objawów występujących w ich zachowaniu i znalezieniu właściwych form oddziaływania

2.3. Analiza wytworów

Często stosowaną metodą w badaniu dzieci jest analiza wytworów, która pozwala ocenić poziom rozwoju psychomotorycznego dziecka i poznać cechy indywidualne jego osobowości. Szczególnie analiza prac plastycznych jest przydatna w diagnozowaniu dzieci, ponieważ rysowanie wzbudza zainteresowanie i jest ulubioną formą aktywności dziecka. Rysunki mają charakter niewerbalny, są więc szczególnie przydatne do badania dzieci o słabym rozwoju mowy, dzieci głuchych lub z niedosłuchem.

Rozpoznanie u dziecka odchylenia lub zagrożenia rozwojowego jest bardzo trudne, a jednocześnie konieczne i bardzo ważne

Badania w tym celu muszą być przeprowadzone z poczuciem szczególnej odpowiedzialności, powinny uwzględniać nie tylko aktualny stan i psychiczny badanej jednostki, ale jej trwałe właściwości, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które są związane z odchyleniami od normy, a więc takich jak np. męczliwość, pobudliwość, wrażliwość emocjonalna, nieufność, skrytość, niechęć do uwidaczniania swych przeżyć wady i zaburzenia percepcyjne, niesprawność procesów poznawczych

3.REWALIDACJA

3.1.Zadania rewalidacji

- Stymulowanie rozwoju ucznia na poziomie wieku poprzez dokładni i wnikliwi
- znajomości rozwoju psychofizycznego.
- Kompensowanie sprawdzonych niedoborów rozwojowych.
- Korygowanie nieprawidłowości w zakresie przebiegu procesów i funkcji psychicznych.
- Przewartościowanie postaw uczniów wobec napotkanych trudności i niepowodzeń

Stwarzanie jak najlepszych warunków adaptacji uczniów w najbliższym środowisku społecznym.

3.2. Budowa zajęć rewalidacji

Jednostka zajęć rewalidacji powinna składać się z :

1. Części organizacyjnej-mobilizacyjnej, w której uczniowie wykonują najczściej
2. Ęwiczenia powtórzeniowe bez zmiany ich zasadniczej treści
3. Części zintensyfikowanej i efektywnej pracy rewalidacyjnej polegającej na usprawnianiu przebiegu zaburzonych i opóźnionych procesów percepcyjno-motorycznych oraz procesów czytania, pisania i liczenia.
4. Części relaksacyjnej-chroniącej dzieci przed nadmiernym i wyczerpującym wysiłkiem.

5. Człłci podsumowujłcej, w ktłrej ocenia sił wysiłk ucznia , uzyskane efekty podkrełajłce to czego sił nauczył, co zrobił dobrze, a nie to, czego nie umie.

3.3. Zasady rewalidacyjne w kształceniu specjalnym

1. Wczesne, wielospecjalistyczne wykrywanie odchyleł u dzieci upołedzonych umysłłwo.
2. Postłpowanie rewalidacyjne powinno był cłciłe zwiłzane z uzyskanymi wynikami badał psychologiczno-lekarsko-łrodowiskowych. Punktem wyjłciowym rewalidacji jest dokładna, opisowa diagnoza kałdego przypadku, odejmujłca w łciwołci rozwoju psychoruchowego dziecka, cechy charakterologicznego dziecka, stan emocjonalny.
3. Działania rewalidacyjne powinny pozostawał w harmonii ze łrodowiskiem społeczno-przyrodniczym dziecka. Przyroda ma był bogatym łródłem wiedzy.
4. Reedukacja rodziców i praca z rodzicami.
5. Zapewnianie kałdemu dziecku mołliwołci edukacji szkolnej i przedszkolnej.
6. Kryterium ilorazu inteligencji, przydatne w praktyce dla dokonania wstłpnej oceny jest jednak niewystarczajłce, by orzec o istnieniu upołedzenia umysłłwego. Mołliwołci dziecka sł wyłsze nił wyniki badał testowych.

3.4. Czynniki rewalidacji

3.4.1. KOMPENSACJA

Oznacza wyrównanie, zastępowanie obiektywnie istniejących lub subiektywnych braków w jednej dziedzinie działalności człowieka przez wzmożoną aktywność w innej, bądź też przejście funkcji jakiegoś narządu.

Sprawdza się do dwukierunkowego działania. Z jednej strony należy dostrzec najmocniejsze strony dziecka i na nich opierać rewalidację, z drugiej zaś strony dążyć do tego, by słabe strony wzięły pod szczególną uwagę np. w przypadku dziecka upośledzonego, u którego szczególnie zaburzone jest myślenie abstrakcyjne, kompensację należy opierać na stosunkowo mniej naruszonych komponentach (analizie, syntezie, porównywaniu).

3.4.2. KOREKTURA

Chodzi o korygowanie tego, co utrudnia normalnie tworzenie się osobowości (korygowanie błędnych obrazów świata, narządów artykulacyjnych). A więc poprawianie, usuwanie błędów wad i wszelkich usterek.

3.4.3. USPRAWNIANIE

Usprawnianie to dalsza kontynuacja korektury czyli dalsze usprawnianie skorygowanej czynności bądź procesu. Opierają się na skorygowanej umiejętności dokonywania porównań

przez dzieci umysłowo upośledzonych można rozwijać uogólnienia empiryczne, stanowiące prelude do tworzenia sił pojęć. Można to realizować krok po kroku:

- Analiza i porównywanie dużej liczby jednakowych bądź podobnych przedmiotów
Selekcja cech wspólnych dla wszystkich przedmiotów.
Sformułowanie określenia pojęcia w postaci rejestru cech wspólnych.

3.4.4. DYNAMIZOWANIE

To aktywność dziecka, jego inicjatywa, twórczość, zapas do pracy, siła woli w przezwyciężaniu trudności.

3.4.5. FORTIORYZACJA

Ukształtowane procesy psychomotoryczne oraz rozwinięta aktywność można wzmocnić fortoryzować. Jest to całościowe, skoordynowane działanie, uzyskujące pełny wymiar wówczas, gdy staje się trwałym sposobem reagowania.

Zajęcia z rewalidacji indywidualnej mają wyrównać zaniedbania pedagogiczne oraz wynikające z nich braki w nauce, a także poprzez odpowiednie ćwiczenia usunąć osłabienia i zaburzenia mowy, rozwijać procesy poznawcze tj. spostrzeganie, uwagę, myślenie itp., usprawniać koordynację ruchową oraz usuwać trudności w czytaniu pisaniu i rachowaniu. Ćwiczenia mające usprawnić naukę czytania i pisania oraz liczenia należy poprzedzić ćwiczeniami wstępnymi ułatwiającymi orientację przestrzenną, poznanie schematu własnego ciała, poprawienie sprawności manualnej oraz percepcji wzrokowej i słuchowej.

4. CELE EDUKACYJNE DLA DZIECI UPOŚLEDZONYCH W STOPNIU LEKKIM

Celem edukacyjnym jest wspomaganie wszechstronnego harmonijnego , rozwoju ucznia, w tym szczególnie:

1. Rozumienie procesów społeczno przyrodniczych i związków człowieka ze środowiskiem.
2. Umiejętności skutecznego zdobywania wiedzy (czytania, pisania, rachowania).
3. Poczucia przynależności do społeczności szkolnej, środowiska lokalnego, regionu i kraju.
4. Umiejętności działania w różnych sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych.
5. Rozbudzenie potrzeb kontaktu z przyrodą

5. PODSTAWOWE INFORMACJE O DZIECKU

5.1. Dane formalne dotyczące samego dziecka i badania

Dane o strukturze rodziny (ankieta wywiadu)

Chłopiec wychowywany jest w pełnej rodzinie; matka i ojciec posiadają wykształcenie zawodowe i pracują. Chłopiec ma brata (14 lat).

Warunki materialno – bytowe

Wszyscy członkowie rodziny mieszkają w dwupokojowym mieszkaniu urządzonej standardowo. Chłopiec z bratem zajmuje jeden pokój. Warunki życia rodziny można określić jako przeciętne.

Podstawowe dane o dotychczasowym przebiegu rozwoju dziecka (rozmowa z matką)

Informacje związane z wczesnym okresem rozwojowym dziecka udostępniła matka dziecka.

Poród odbył się w wyznaczonym terminie i przebiegał bez żadnych komplikacji. Rozwój psychoruchowy chłopca był prawidłowy i nie wykazywał szczególnych odstępstw. W wieku przedszkolnym Adrian zaczął chorować, stał się spokojny w zabawach z rówieśnikami, nie przejawiał inicjatywy, zawsze był na drugim planie, nie potrafił walczyć o swoje.

Około 4-5 roku życia stwierdzono u niego astmę oskrzelową wywołaną alergią na kurz, pyłki kwiatowe. Adrian z powodu swej choroby często opuszcza zajęcia szkolne, przez co ma liczne zaległości. Chłopiec ma trudności w czytaniu i pisaniu. Jeśli chodzi o naukę, matka stara się mu pomagać.

Odrabia z nim lekcje, uczy go poprawnego czytania i pisania. Chłopiec chętnie pracuje, lubi się uczyć. Miewa jednak momenty (zwłaszcza w okresie złego samopoczucia), kiedy ciężko mu skupić uwagę, czy cokolwiek zapamiętać. W nauce pomaga mu też czasami ojciec, gdy ma na to czas. Z rozmowy wynika, że dziecko otoczone jest dobrą opieką, a w domu panuje przyjazna atmosfera.

Spostrzeżenia obserwacyjne

Chłopiec ma problemy z czytaniem i pisaniem oraz z koncentracją uwagi

Adrian podczas zajęć musi być cięgle motywowany i odpowiednio stymulowany. Wówczas jego problemy zdają się być mniejsze, a w pracy chłopca widać znaczący postęp. Chłopiec potrafi wówczas odczytać zdania, zapisać wyrazy. Często bywa, że dziecko wyuczy się

jakiego tekstu, lecz jest to czynno mechaniczna

Człosta nieobecno Adriana w szkole jest zwiżana z przewlek chorob. Te absencje s przyczyn zalegoci, jakie ma chpiec. Bywaj te dni kiedy z Adrianem trudno jest pracowa. Chpiec ma wówczas trudno ci z koncentracj, nie moē na niczym skupi uwagi, szybko si mczy i jest nadpobudliwy.

Opinia pedagoga szkolnego

Adrian jest chpcem, u którego wystpuj trudno ci w czytaniu i pisaniu. Badania dojrzaoci szkolnej wykazały wynik poniēj normy. Ma obni on koordynacj wzro-
woruchow i sprawno grafomotoryczn

Mimo to chpiec chnie pracuje, uczszcza na zajcia korekcyjno-kompensacyjne.

Moana u niego zauważy zaangażowanie i ch w pokonywaniu trudno ci, w podejmowaniu wysi ku.

Rozmowa z chpcem

Rozmowa zostaā przeprowadzona w klasie szkolnej po przeprowadzeniu testu

niedoko czonych zda

Chpiec ma 10 lat, sprawia wrzenie cichego, nie miaego. W trakcie rozmowy troch si wstydzi, unika kontaktu wzrokowego.

Na pytanie, czy lubi chodzi do szkoły, odpowiada, ē nie gdyē si w niej czuje. Gdy spytaam, czy lubi si uczy, odpowiedzia, ē tak, chocia czasami nie ma ochoty czyta i pisa. Potem przyzna si, ē on dobrym uczniem nie jest i musi duō wiczy i powtarza

. Duō uczy si nie tylko w szkole, ale te w domu, gdzie pomagają mu mama, czasami ojciec i dziadek

Analiza testu niedokochanych zdań

Analiza testu niedokochanych zdań uzupełnia wypowiedź chłopca. Chłopiec nie siada w szkole, ponieważ nie chce aby ktoś dowiedział się o jego chorobie (astma) i złości się gdy ktoś go wyzywa. Nie lubi tego gdy ludzie się kłócą. Chłopiec czuje się samotny, ponieważ nie ma przyjaciół.

Kocha swoich rodziców, a byłby szczęśliwy gdyby nic złego nie wydarzyło się w jego domu (utrata pracy przez ojca). Jest mocno związany z dziadkiem (mieszka po sąsiedzku, czasami opiekuje się nim), bardzo martwi się o niego ponieważ jest chory. Boi się zostawać sam w domu.

5.2. Charakterystyka zaburzeń

1. Ogólne sformułowanie problemu:

Problemem chłopca są trudności w czytaniu i w pisaniu.

2. Opis objawów zaburzeń

U Adriana stwierdzono następujące zaburzenia:

- problemy z czytaniem i pisaniem,
- obniżona sprawność grafomotoryczna (tempo i precyzja),
- opóźniony rozwój koordynacji wzrokowo-ruchowej,
- przeciętny zasób wiadomości,
- nadpobudliwość psychoruchowa – trudno w skupieniu uwagi,
- dojrzałość szkolna poniżej normy,
- obniżony poziom umiejętności dziecięcego liczenia.

3. Okoliczności występowania zaburzeń

Zaburzenia występują przede wszystkim na lekcjach języka polskiego, matematyki, ale również na innych zajęciach, które wymagają od chłopca pisania, czytania i rysowania. Najczęściej zaburzenia występują, gdy Adrian pracuje sam, nikt go nie pilnuje i nie sprawdza. Gdy obecna jest przy nim nauczycielka, chłopiec potrafi wykonać dobrze polecenie przy jej pomocy, lecz gdy pozostaje sam pojawiają się trudności (np. przepisywanie tekstu z tablicy). Tak więc samodzielna praca sprawia chłopcu największe problemy i trudności.

4. Moment i okoliczności pojawienia się po raz pierwszy zaburzenia.

Z dostępnych informacji wynika, że zaburzenia po raz pierwszy pojawiły się w wieku przedszkolnym, kiedy chłopiec miał problemy z rysowaniem, malowaniem, nauką prostych wierszyków i piosenek oraz przy opanowaniu pierwszych liter czy liczb. Następnie trudności te nasiliły się z momentem pójścia do szkoły, kiedy to w ogóle nie był przygotowany do nauki szkolnej.

5. Częstość występowania zaburzenia:

Trudności w pisaniu i czytaniu występują zawsze, gdy chłopiec pracuje sam, bez pomocy innych osób i przy braku odpowiedniego motywowania i stymulacji.

Wyjaśnienie przyczyn zaburzenia

Przyczyny związane z dzieckiem.

1. Przyczyny biologiczne (rozmowa z matką).

Chłopiec ma astmę. Często choruje, co jest przyczyną osłabienia organizmu i częstych nieobecności w szkole. W momentach nasilenia choroby dziecko staje się nadpobudliwe psychoruchowo.

2. Zaburzenia lateralizacji.

U chłopca stwierdzono lateralizację słabo prawostronną.

3. Obniżona sprawność grafomotoryczna.

Dziecko przejawia głównie problemy z tempem i precyzją grafomotoryczną.

4. Opóźniony rozwój koordynacji wzrokowo-ruchowej.

5. Zaburzenia emocjonalne.

U chłopca zaobserwowano objawy nadpobudliwości psychoruchowej. Zwłaszcza w trakcie złego samopoczucia trudno mu skupić uwagę i zajęć się daną czynnością.

6. Zaburzenia motywacji.

Aby dziecko osiągnęło efekt swej pracy musi być dobrze motywowane, stymulowane. Należy stworzyć mu odpowiednie warunki, atmosferę, a także stosować odpowiedni system nagród.

Przyczyny związane ze środowiskiem.

Na podstawie przeprowadzonego wywiadu, rozmowy z matką, wychowawcą, testu niedokończonych zdań, rysunku rodziny uważam, że należy je odrzucić, gdy nie mają wpływu na trudności Adriana. W jego wychowaniu nie popełniono błędów dydaktycznych. Chłopiec ma odpowiednie warunki do nauki, a rodzice przejawiają wobec dziecka postawy pozytywne.

7. PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA

Pomoc w przezwyciężaniu trudności i umożliwienie prawidłowego funkcjonowania w zespole klasowym zapewni dziecku odniesienie sukcesów dydaktycznych oraz poczucie bezpieczeństwa i wiary we własne siły i możliwości. Szybka pomoc w pokonywaniu trudności, ćwiczenia doskonalące dane funkcje zapewni dziecku powodzenie w dalszej nauce.

WNIOSKI DO PRACY

- dostarczanie do wiadomości korygujących ślady urazowe,
- uspokojenie i wyciszenie,
- pomoc w rozładowaniu emocji myślenia o sobie,

- odreagowanie złych emocji,

TECHNIKI PRACY

- joga dla dzieci,
- bajka,
- metafora,
- mandale,
- arteterapia,
- gry i zabawy wywołujące śmiech.

7. PROGRAM PRACY Z UCZNIEM W RAMACH ZAJĘĆ REWALIDACYJNYCH

ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE RĘCE:

- obrysowywanie szablonów i kopiowanie przez kalkę techniczną;
- wycinanie obrazków z ilustracji np. balon, budź psa itd.
- wypełnianie konturów plasteliną

ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE FUNKCJĘ WZROKOWĄ I ORIENTACJĘ PRZESTRZENNĄ

- porównywanie wielkości patyczków, kasztanów, łożdki;
- odwzorowanie kształtów asymetrycznych albo różniących się położeniem w stosunku do osi poziomej lub pionowej np. wykorzystanie liter asymetrycznych;
- wyliczanie jak najwięcej szczegółów, elementów w eksponowanych obrazkach;
- składanie obrazków z podanych części wg wzoru, z domysłu;
- wykorzystanie ćwiczeń – czym się różni;
- odczytywanie i porównywanie danych z tabel;
- odczytywanie rysunków schematycznych;

ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE KOORDYNACJĘ WZROKOWO-RUCHOWĄ

- gry zręcznościowe;
- tworzenie figur za pomocą łączenia ze sobą punktów;
- wszelkie ćwiczenia z zakresu właściwego umieszczania w liniaturze szlaczków, liter, i cyfr;
- zabawy z papierem;
- przepisywanie tekstów;
- zabawy i ćwiczenia z piłką i innymi przyrządami do ćwiczeń fizycznych;
- adekwatne zastosowanie barw;

ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE FUNKCJE SŁUCHOWE:

- wybieranie przedmiotów oraz obrazków przedstawiających różne przedmioty na podstawie dwukolorowych wycięć ich nazw np. zaczynających się na t i samą głoską;
- segregowanie przedmiotów lub obrazków na podstawie dwukolorowych wycięć nazw (ta sama głoska na początku, w środku i na końcu wyrazu);
- słuchowa analiza podanego rytmu i ruchowe jego odtwarzanie poprzez wyklaskiwanie, wystukiwanie, zapisywanie układem kropek z uwzględnieniem następowania po sobie urzędów odpowiednimi odległościami przestrzennymi;
- odtworzenie struktur dwukolorowych na podstawie układów przestrzennych;

ĆWICZENIA ARTYKULACYJNE

- ćwiczenie języka;
- ćwiczenie warg;
- ćwiczenie ruchów dolnej szczęki;

ĆWICZENIA USPRAWNIAJĄCE ZABURZENIA W CZYTANIU I W PISANIU

ĆWICZENIA FUNKCJI WZROKOWEJ

- wnikliwa analiza budowy zdań, wyrazów, sylab, liter ze względu na kształt, położenie w liniaturze jak i powiązanie z pozostałymi elementami graficznymi;
- rozsypanki zdaniowe, wyrazowe, sylabowe i literowe;
- ćwiczenia polegające na różnicowaniu wyrazów, sylab, liter o zbliżonym układzie

graficznym;

-wyszukiwanie w tekście wyrazów trudnych, będących zawierających litery, które dziecko myli;

-poprzez dłuższy czas stwarzanie możliwości dłużej opiera się na wzorze i w ten sposób

zapobiega błądom;

-przy pisaniu z pamięci dopuszcza do przepisywania trudniejszych wyrazów;

-przy pisaniu ze słuchu dziecko powinno przy współudziale nauczyciela pisać sylabami

dokonując w ten sposób doraźnej kontrolowanej analizy i syntezy

-czytanie wyrazów początkowo sylabami, następnie większymi częściami zmierzając do czytania

całościowego;

-doskonalenie pracy z tekstem;

-kształtowanie nawyku obcowania z książką;

ĆWICZENIA FUNKCJI SŁUCHOWEJ:

-analiza zdań wyrazy;

-analiza wyrazów na sylaby;

-analiza i synteza sylab w wyrazach;

-analiza i synteza głosek w sylabach i wyrazach;

-róźnicowanie sylab, głosek i wyrazów o podobnym brzmieniu : p-b , c-dz, ba-pa, bi-p

malina-Halina

-sensowne scalanie sylab w wyrazach;

ĆWICZENIA UTRWALAJĄCE ZWIĄZKI CZASOWE MIĘDZY
ANALIZATORAMI:
WZROKOWYM, SŁUCHOWYM I RUCHOWYM:

- utośmianie słyszanych głosek z ich obrazem graficznym ;
- odczytanie liter i ich składowych w sylabach i wyrazach;
- pisanie dyktanda ze słyszanych głosek, sylab, wyrazów;
- rysowanie i nazywanie, potem podpisywanie obrazków;
- zabawy dwukonadowe;
- opozycje fonemowe;

8 .ZESTAW ĆWICZEŃ I ZABAW REWALIDACYJNYCH USPRAWNIAJĄCYCH
MOWĘ, UWAGĘ, PAMIĘĆ

1. Zabawa: ZIMNO-CIEPŁO

Nauczyciel i dzieci wybierają przedmiot do ukrycia, jeden uczeń wychodzi lub odwraca się do klasy. Uczniowie chowają wybrany przedmiot. Zadaniem ucznia jest odnalezienie przedmiotu Pomagamy słowami zimno-ciepło. Po odnalezieniu uczeń nazywa miejsce ukrycia np. Między pod stołem.

2. Zabawa ;ZGADNIJ,CZYJE TO IMIĘ?

Nauczyciel podaje głoskę, uczniowie odgadują imiona kolegów rozpoczynających się na podaną głoskę i wskazują ich miejsce w klasie.

3. Zabawa: ROZPOZNAJ CZYJ TO GŁOS?

Nauczyciel wskazuje ucznia, który odwraca się tyłem do klasy, odgaduje głos kolegi mówiącego dzieło dobry.

4. Zabawa: POSZUKAJ

Poszukiwanie brakujących elementów obrazka – dorysowanie ich lub wycinanie i naklejanie.

5. Zagadki:

Zagadki graficzne łączenie kropek odgadywanie ukrytego przedmiotu.

6. Zagadki:

Zagadki graficzne kolorowanie odpowiednich pól obrazka - ukryty przedmiot.

7. Zabawa: NAZWIJ, CO TO JEST?

Nazywanie przedmiotów na obrazkach, dzielenie wyrazów na sylaby, głoski, odgadywanie głosek na początku lub na końcu wyrazu.

8. Zabawa : ZGADNIJ, CO TO JEST?

Rozpoznawanie z zamkniętymi oczami przedmiotów ukrytych w czarodziejskim worku po dotyku, po smaku.

9. Dobieranki:

Dobieranki obrazkowe, np. dobierz owoc do drzewa, narzędzie do zawodu.

10. Układanie modeli wyrazów z kłódki lub z kasztanów (tyle kasztanów ile głosek).

11 .Szlaki literopodobne.

12. Rozpoznawanie postaci na obrazku-plansza z otwieranymi okienkami ponumerowanymi od 1 do 5 .Nauczyciel odkrywa po jednej części , uczniowie odgadują kogo przedstawia ilustracja.

13. Dobieranki obrazkowo-wyrazowe - dobieranie i układanie podpisów do obrazków, odwzorowanie wyrazów.

14. Złożenie domku ,pociągu, płotka, pajaca z figur geometrycznych, klocków logicznego myślenia.

15. Układanie i naklejanie na papier obrazków z figur geometrycznych.

16. Odgadywanie różnych odgłosów nagranych na taśmie magnetofonowym np. ruch uliczny – tramwaj, samochód, pociąg; woda z kranu, gwizdek, odkurzacz, szczekanie psa, miauczenie kota.

17. Kolorowanie obrazków zgodnie z podanym opisem.

18. Składanki obrazkowe (składanie obrazka z części).

19. Puzzle matematyczne – wykonanie działań, odszukiwanie obrazka z właściwym wynikiem i naklejanie na przygotowanej planszy z numerkami.

.

20. Polowanie na litery – wyszukiwanie liter pisanych i drukowanych w różnych fragmentach tekstów (gazety, dekoracje klasowe).

21. Uzupełnianie brakujących elementów obrazków i historyjek obrazkowych.

22. Bębnek i pałeczka – nauczyciel uderza tyle razy w bębnek, a dzieci muszą to odtworzyć

23. Co wiezie pociąg? Dzieci siedzą w kole, nauczyciel zaczyna zabawę Jedzie pociąg z daleka,

wiezie towary na górsk... dzieci wymieniają po kolei wyrazy, kto nie zna daje fant.

24. Czy dobrze znasz swoje części ciała ? Prowadzący zabawę łapie się za nos i mówi nos,

wtedy wszystkie dzieci śpiąsią za nos. Nagle zmiana, prowadzący dotyka uszu, a zapowiada oczy. Dzieci powinny mimo wszystko pokazać to, co mówi prowadzący- czyli oczy.

25. Złap piłki i dokończ wyraz. Dzieci siedzą w kole, prowadzący podzucha piłki wymawiając połówki wyrazu. Dziecko ma dokończyć dalszą część, np. pa-da, la-sek.

26. Ćwiczenia kontroli wzrokowej – wodzenie oczyma za przesuwającym się celem (poziome, pionowe, po przekłnych, koliste, na zmianę jednego oka potem drugiego).

27. Układanie figur z patyczków według wzoru.

28. Zabawa w echo. Powtarzanie takich samych odgłosów zwierząt np. kra, świr.

Naśladowanie i powtarzanie dźwięków naturalnych: szsz, wrz, dzy

29. Zabawy tematyczne w dom, fryzjera, sklep.

9.ANEKS

1. Kwestionariusz wywiadu środowiskowego
2. Test niedokończonych zdań
3. Rysunek pomocny w diagnozie kolorem
4. Test rysunek rodziny

BIBLIOGRAFIA

1. Cholewcyńska B., Lewandowski W. :Program zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej w klasach I-III szkoły podstawowej dla dzieci upośredzonych umysłowo w stopniu lekkim Rzeszów 2000
2. Gnitecki J. :Zarys metodologii badań w pedagogice empirycznej; Zielona Góra1993
3. Hulka A.: Pedagogika rewalidacyjna ;Warszawa 1988
4. Kamińska A. ;Metoda, technika, procedura badawcza w pedagogice empirycznej; Warszawa1975
5. Kosińska A., Polak A., Ślika D.: Ucząc metodą ośrodków pracy. Materiały pomocnicze dla nauczycieli ;Warszawa 1999
6. Mirkut A., Wyczęsany J. : Elementy metodyki nauczania początkowego dzieci upośredzonych umysłowo ;Kraków 1988
7. .PilchT.:Metodologia badań pedagogicznych ; Warszawa1985

8. Pileccy J.W. : Stymulacja psychoruchowego rozwoju dzieci o obniżonej sprawności umysłowej; Kraków 1999

- 9.. Tkaczyk G.: Rewalidacja wartości metody środków pracy jako wiedzę w kształceniu specjalnym dzieci upośledzonych; Lublin 1999

